

ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСІЛКИ
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»

Факультет харчових технологій, готельно-ресторанного та
туристичного бізнесу
Кафедра педагогіки та суспільних наук

ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«Практична психологія»

Освітня програма/спеціалізація	«Туризм» <i>(назва)</i>
Спеціальність	242 Туризм <i>(код, назва спеціальності)</i>
Галузь знань	24 Сфера обслуговування <i>(код, назва галузі знань)</i>
ступінь вищої освіти	Бакалавр <i>(бакалавр, магістр, доктор філософії)</i>

Укладач програми:

Тодорова І.С., к. психол. н., доцент, доцент кафедри педагогіки та суспільних наук Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Рецензенти програми:

Мирошник О. Г., к. психол. н., доцент, доцент кафедри психології Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка

Тітов І. Г., к. психол. н., доцент, доцент кафедри психології Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка

Програму навчальної дисципліни обговорено та схвалено на засіданні кафедри педагогіки та суспільних наук
Протокол засідання кафедри
від 15 травня 2019 р., № 10

Завідувач кафедри
педагогіки та суспільних наук
д.і.н., професор

_____ І. М. Петренко
(підпис)

ПОГОДЖЕНО
Гарант освітньої програми «Туризм»
к.е.н.,

_____ Ю. В. Карпенко
(підпис)

ПОГОДЖЕНО
Голова науково-методичної ради,
д.е.н., професор

_____ Н. С. Педченко
(підпис)

КОРОТКА АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Практична психологія» має за мету формування загальних та спеціальних компетентностей студентів шляхом оволодіння ними системою знань щодо механізмів психологічних виявів особистості, соціальної групи та спілкування в туристичному бізнесі та формування здатності виявляти та вирішувати психологічні проблеми, які виникають у професійній діяльності у сфері рекреації і туризму.

Учебная дисциплина «Практическая психология» нацелена на формирование общих и специальных компетентностей студентов путем овладения ими знаниями о механизмах психологических проявлений личности, социальной группы и общения в туристическом бизнесе и формирования способности выявлять и решать психологические проблемы, которые возникают профессиональной деятельности в сфере рекреации и туризма.

The course «Practical psychology» is aimed at the formation of general and special competencies of students by mastering knowledge of the mechanisms of psychological manifestations of personality, social groups and communication in the tourism business and the formation of skills to identify and solve psychological problems that arise in the professional activities in the field of recreation and tourism.

ВСТУП

Програму навчальної дисципліни «Практична психологія» укладено відповідно до освітньо-професійної програми підготовка здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 242 Туризм освітня програма «Туризм», затвердженої наказом по університету від 22 березня 2019 року, № 60-Н.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є механізми формування та функціонування психіки людини в процесі туристичного обслуговування та здійснення професійної діяльності у сфері рекреації і туризму.

Мета навчальної дисципліни: формування знань щодо механізмів психологічних виявів особистості, соціальної групи та спілкування; формування здатності виявляти та вирішувати психологічні проблеми, які виникають у професійній діяльності у сфері рекреації і туризму.

Програмні компетентності відповідно до освітньо-професійної програми:

загальні: здатність діяти соціально відповідально та свідомо (K03); здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу (K04); здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел (K06); вміння виявляти, ставити і вирішувати проблеми (K09); навички міжособистісної взаємодії (K12); здатність працювати в команді та автономно (K14);

спеціальні (фахові, предметні): здатність визначати індивідуальні туристичні потреби, використовувати сучасні технології обслуговування туристів та вести претензійну роботу (K26); здатність до співпраці з діловими партнерами і клієнтами, уміння забезпечувати з ними ефективні комунікації (K27); здатність працювати у міжнародному середовищі на основі позитивного ставлення до несхожості до інших культур, поваги до різноманітності та мультикультурності, розуміння місцевих і професійних традицій інших країн, розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці (K28).

Програмні результати навчання відповідно до освітньо-професійної програми. В результаті освоєння дисципліни студент повинен:

організувати процес обслуговування споживачів туристичних послуг на основі використання сучасних інформаційних, комунікаційних і сервісних технологій та дотримання стандартів якості і норм безпеки (ПР09);

розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та окремих його підсистем (адміністративно-управлінська, соціально-психологічна, економічна, техніко-технологічна) (ПР10);

застосовувати навички продуктивного спілкування зі споживачами туристичних послуг (ПР12);

проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття (ПР14);

проявляти толерантність до альтернативних принципів та методів виконання професійних завдань (ПР15);

управляти своїм навчанням з метою самореалізації в професійній туристичній сфері (ПР17);

аргументовано відстоювати свої погляди у розв'язанні професійних завдань (ПР19);

виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх розв'язання (ПР20);

професійно виконувати завдання в невизначених та екстремальних ситуаціях (ПР22).

Навчальна дисципліна є вибірковою.

Форма підсумкового контролю знань – ПМК (залік).

ПРОГРАМНИЙ ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль 1. Практична психологія особистості у сфері туризму

Тема 1. Предмет, завдання та методи психології туризму

Психологія як наука про внутрішній світ та поведінку людини, її місце в системі наук. Теоретична та практична психологія туризму. Поняття про психічну діяльність людини та психіку, її функції, структура, форми та рівні. Природні та набуті в процесі життя ознаки психічної діяльності.

Предмет, завдання і структура практичної психології. Психологія туризму як прикладна галузь психологічної науки.

Національна система соціально-психологічної служби України. Робота психолога в організаціях сфери туристичного обслуговування. Етичні принципи професійної психологічної діяльності.

Дослідницькі методи психології туризму. Спостереження, самоспостереження. Експеримент. Бесіда, інтерв'ю, анкетування. Тестування. Вивчення продуктів діяльності.

Методи активного психологічного впливу в діяльності практичного психолога туристичного бізнесу. Психологічна допомога суб'єктам туристичного бізнесу. Коучинг як вид психологічної допомоги суб'єктам туристичного бізнесу.

Тема 2. Пізнавальні процеси як психічні механізми забезпечення діяльності людини у сфері туризму

Роль пізнавальних психічних процесів у відображенні дійсності та регуляції поведінки людини. Вищі психічні функції як система взаємопов'язаних довільних пізнавальних процесів. Когнітивний аналіз реклами туристичних послуг.

Поняття про відчуття та їх роль у діяльності людини. Види відчуттів. Загальні властивості відчуттів. Активний характер сприймання. Роль попереднього досвіду в сприйманні людиною туристичного продукту.

Природа і функції уваги. Мимовільна, довільна та післядовільна увага. Властивості уваги: концентрація, стійкість, переключення, обсяг, розподіл. Неуважність та її різновиди. Роль уваги в процесі продажу туристичного продукту, засоби привертання уваги в процесі здійснення туристичного обслуговування.

Процеси і закономірності пам'яті. Види пам'яті. Умови продуктивності довільного запам'ятовування. Збереження. Відтворення.

Забування. Індивідуальні відмінності пам'яті. Розвиток пам'яті як умова підвищення продуктивності діяльності у сфері туризму.

Мислення як вища форма пізнавальної діяльності. Мислення як процес визначення та розв'язання проблемних та творчих завдань. Порівняння. Аналіз і синтез. Абстрагування і узагальнення. Судження. Умовиводи. Поняття. Види мислення. Взаємозв'язок мови і мислення.

Уява і об'єктивна дійсність. Види уяви. Способи створення нових образів. Творча уява та креативно-інноваційний потенціал працівників сфери туризму.

Проблема діагностики розумового розвитку. Діагностика пізнавальних психічних процесів з метою професійного відбору та оцінки професійної придатності для успішного здійснення професійної діяльності у сфері рекреації і туризму.

Тема 3. Прояви емоційно-вольової сфери людини в туризмі

Загальне уявлення про емоційну сферу. Емоції і потреби людей у сфері рекреації і туризму. Функції емоцій. Види емоцій і почуттів. Настрій. Афекти. Пристрасті. Фрустрація. Кризові стани. Використання методу спостереження для оцінки емоційного стану користувачів туристичними послугами.

Загальне поняття про волю. Спонукальна та гальмівна функції волі. Структура складної вольової дії: підготовчий та виконавчий етапи. Екстернальний та інтернальний локус контролю та його вплив на поведінку туристів.

Вольові якості особистості: цілеспрямованість, самостійність, ініціативність, організованість, наполегливість, витримка, рішучість. Недоліки волі: впертість і примхи, навіюваність і негативізм, нестриманість, нерішучість та ін. Вимоги до самовиховання волі для успішного здійснення професійної діяльності у сфері рекреації і туризму.

Тема 4. Індивідуально-психологічні властивості суб'єктів туристичної діяльності

Індивід, особистість, індивідуальність. Структура особистості. Спрямованість особистості та її інтереси, цінності, переконання і світогляд. Загальна емоційна спрямованість особистості за Б. І. Додоновим та врахування типу клієнта в процесі продажу туристичного продукту.

Темперамент як динамічна характеристика психічної діяльності людини. Властивості вищої нервової діяльності та темперамент.

Характеристика основних типів темпераменту туристів. Темперамент та індивідуальний стиль туристичної діяльності.

Природа і сутність характеру. Зв'язок характеру з темпераментом. Акцентуації характеру туристів. Структура характеру. Розумові, емоційні, вольові риси характеру. Ставлення до інших, до справи, до себе, до речей та грошей. Вчинок і характер. Професійне самовизначення працівника у сфері туризму та вплив властивостей особистості на успіх професійної діяльності.

Поняття про здібності. Загальні та спеціальні здібності у туризмі. Проблема спадкових та соціальних факторів здібностей. Задатки як природні передумови здібностей. Здібності і професія. Професійно важливі індивідуально-психологічні властивості та діагностика професійної придатності людини до роботи у сфері туристичного обслуговування.

Тема 5. Психологія туристичної діяльності

Загальне поняття про діяльність як форму взаємодії людини з навколишнім середовищем. Основні види діяльності впродовж життя людини. Види діяльності в туризмі.

Діяльність та її структура. Дії та операції в туристичній діяльності. Види дій: зовнішня і внутрішня; вольова і довільна, мимовільна; предметна і розумова. Уміння і навички у сфері туризму. Закони утворення умінь і навичок для роботи у сфері туризму.

Роль потреб у діяльності особистості. Психологія потреб людини та мотивація придбання туристичного продукту. Очікування та рівень домагань клієнта в туристичному бізнесі. Цілі і мотиви діяльності людини. Мотивація діяльності в сфері туристичного обслуговування.

Психологічні аспекти аналізу туризму як виду професійної діяльності. Методики виявлення професійної спрямованості людини та трудової мотивації Дж. Холланда, Є. О. Климова. Загальна схема організації професійного відбору кадрів до роботи у сфері туристичного обслуговування за участю практичного психолога.

Модуль 2. Практична соціальна психологія туризму

Тема 6. Психологія туристичної групи

Поняття групи та класифікація груп в психології. Соціально-психологічні закономірності функціонування туристичних груп. Структура взаємовідносин у трудовій групі в сфері туризму.

Соціометричний метод у діагностиці міжособистісних стосунків в туристичних групах та організаціях.

Рольова структура туристичної групи. Явища конформізму, нонконформізму та самовизначення в умовах психологічного тиску групи на особистість. Особливості прийняття групових рішень в туристичному бізнесі.

Соціально-психологічний клімат туристичних груп: діагностика та оптимізація. Психологічна тактика керівництва туристської групою для підтримання її згуртованості та керованості.

Складники морально-психологічного клімату в організації, що здійснює професійну діяльність у сфері туризму. Психологічні параметри оцінки ефективності діяльності трудового колективу в сфері туристичного бізнесу.

Тема 7. Професійне і ділове спілкування у сфері туризму

Проблема спілкування в психології. Поняття професійного, ділового і міжособистісного спілкування в сфері туризму. Види спілкування в туризмі. Структура та функції спілкування в процесі туристичного обслуговування в сфері туризму. Етапи спілкування в процесі туристичного обслуговування.

Комунікації в туристичній організації. Спілкування як обмін інформацією. Спілкування як сприймання людьми один одного. Фактори формування першого враження про людину. Міжособистісна атракція. Механізми взаєморозуміння сторонами туристичної діяльності один одного. Вплив каузальної атрибуції на точність міжособистісної перцепції. Спілкування як взаємодія між учасниками туристичної діяльності.

Психодіагностика експресивної поведінки клієнтів та партнерів по спілкуванню у туристичному бізнесі.

Тема 8. Комунікативна компетентність працівників сфери туризму

Поняття про компетентність у спілкуванні в туристичному обслуговуванні. Функціональна готовність працівників сфери рекреації і туризму до ефективного професійного і ділового спілкування. Головні принципи та правила компетентного спілкування в сфері рекреації і туризму.

Психологічні способи впливу на споживачів туристичних послуг в процесі спілкування: зараження, навіювання, наслідування, переконування, маніпуляції.

Вміння слухати, види слухання в роботі працівника сфери рекреації і туризму. Залежність виду слухання від мети спілкування. Нерефлексивне, рефлексивне та емпатійне слухання клієнтів в процесі туристичного обслуговування.

Зворотний зв'язок у спілкуванні. Проблема оціночних та безоціночних суджень про іншу людину. Непряма критика з використанням формули «Я-висловлювання».

Проблема оцінки та розвитку комунікативної компетентності працівників сфери туристичного обслуговування. Методики виявлення рівня комунікативної толерантності, емпатії та емоційного інтелекту працівників туристичної сфери.

Тема 9. Психологічний аналіз конфліктів в туризмі

Поняття про конфлікт та конфліктні ситуації в сфері туристичного обслуговування. Види конфліктів та їх наслідки для туристичного бізнесу.

Джерела конфлікту в сфері туристичного обслуговування. Психологічні елементи аналізу конфліктів. Конфліктна проблема. Учасники конфлікту. Конфліктні інтереси. Позиція учасника конфлікту. Динаміка конфлікту. Фази конфлікту.

Стилі поведінки у конфліктній ситуації. Конкуренція. Ухилення. Компроміс. Пристосування. Співпраця. Діагностика стилю конфліктної поведінки людини в сфері туристичного обслуговування.

Психологічні аспекти управління конфліктами в сфері туристичного обслуговування. Прийоми подолання конфліктів і принципи їх застосування в туристичній практиці.

Тема 10. Соціально-психологічні ресурси збереження і відновлення психічного здоров'я людини

Феномен психічного та психологічного здоров'я. Концепція розвитку охорони психічного здоров'я в Україні на період до 2030 року. Чинники суб'єктивного благополуччя особистості. Ресурсний підхід до забезпечення підтримки й оновлення психологічного здоров'я. Форми психологічної допомоги та самопомоги. Перша психологічна допомога особистості, що постраждала від травматизації. Збереження та відновлення психічного здоров'я засобами рекреації та туризму. Психологічний туризм.

Зв'язок між фізичним, соціальним та психічним здоров'ям працівників сфери туристичного обслуговування. Вчення про стрес та життєстійкість особистості. Механізми розвитку стресу. Профілактика психічного стресу та корекція його наслідків. Стрес в туристичному

бізнесі і стратегії його подолання, типи копінг-стратегій. Проблема булінгу та мобінгу на робочому місці в туристичному бізнесі.

Проблема емоційного вигорання працівників сфери туристичного обслуговування. Діагностика, профілактика та корекція професійних деформацій особистості в процесі здійснення діяльності у сфері рекреації і туризму.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні

1. Концепція розвитку охорони психічного здоров'я в Україні на період до 2030 року. Схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2017 р. № 1018-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1018-2017-%D1%80>
2. Ануфрієва Н. М., Зелінська Т. М., Єрмакова Н. О. Соціальна психологія : навч. посіб. / 3-є вид. Київ : Каравела, 2016. 370 с.
3. Власова Т. И., Данилова М. М., Шарухин А. П. Профессиональное и деловое общение в сфере туризма : учеб. пособие. СПб : Д.А.Р.К., 2005. 288 с.
4. Дуткевич Т. В., Савицька О. В. Практична психологія: Вступ у спеціальність : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2010. 256 с.
5. Загальна психологія: практикум : навч. посіб. / В.В. Волошина, Л.В. Долинська, С.О. Ставицька та ін. 6-е вид. Київ : Каравела, 2016. 280 с.
6. Загальна психологія: хрестоматія : навч. посіб. / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. 3-є вид. К. : Каравела, 2016. 640 с.
7. Зелінська Т. М., Михайлова І. В. Практикум із соціальної психології : навч. посіб. Київ : Каравела, 2016. 272 с.
8. Линчевский Э. Э., Федотов Ю. Н. Типология и психология туризма : учебное пособие. М. : Советский спорт, 2008. 272 с.
9. Легка Л. М., Семенча Л. Г. Організація діяльності психологічних служб : навч. посіб. Львів : "Новий Світ-2000", 2018. 372с.
10. Майерс Д. Социальная психология : учебник / Дэвид Майерс; пер. с англ. 7-е изд. СПб. : Питер, 2017. 800 с.
11. Максименко С. Д. Загальна психологія : навч. посіб. / 3-є вид. Київ: Центр учбової літератури, 2016. 272 с.
12. Пахоль Б. Є. Професійне благополуччя: огляд ключових концепцій і наукових досліджень феномену. *Український психологічний журнал: збірник наукових праць* / головн.ред. І. В. Данилюк : КНУ імені Тараса Шевченка. К., 2017. No 2 (4). С. 107-140.
13. Практична психологія : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. М. С. Корольчук, В. М. Корольчук, Г. М. Ржевський та ін. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун т, 2014. 728 с.
14. Практическая психология : учебн. для вузов / под ред. М. К. Тутушкиной. 4-е вид., перер., доп. СПб. : «Дидактика Плюс», 2001. 368 с.

15. Приходько Ю. О., Юрченко В. І. Психологічний словник-довідник : навч. посіб. / 3-тє вид. Київ : Каравела, 2016. 320 с.
16. Психологічна служба : підруч. / В. Г. Панок, А. Г. Обухівська, В. Д. Острова та ін.; за наук. ред. В.Г. Панка. Київ : Ніка-Центр, 2016. 362 с.
17. Психологія : підруч. / Ю. Л. Трофімов, В. В. Рибалка, П. А. Гончарук та ін. / За ред. Трофімова Ю. Л. 6-е вид. Київ : Либідь, 2008. 560 с.
18. Профілактика порушень адаптації молоді до повсякденних стресів і кризових життєвих ситуацій : навч. посіб. / Нац. акад. пед. наук України, Ін-т соц. та політ. психології ; за наук. ред. Т. М. Титаренко. К. : Міленіум, 2011.
19. Тодорова І. С., Тітов І. Г. Психодіагностика : навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисципліни за кредитно-модульною системою. Полтава : РВЦ ПУСКУ, 2008. 330 с.
20. Тодорова І. С., Павленко В. І. Психологія та педагогіка : навч. пос. Київ : Центр учбової літератури, 2011. 228 с.

Додаткові

21. Атватер И. Я Вас слушаю: Советы руководителю, как правильно слушать собеседника / сокр. пер. с англ. 2-е изд. Москва : Экономика, 1988. 111 с.
22. Бойченко Е.В., Полякова А.Н., Поляков К.Н. Азбука психологии : учеб. пособ. Київ : Изд. СВАРОГ, 2017. 192 с.
23. Бочелюк В. Й. Пучина О. В. Організаційна психологія на підприємстві : навч. посібник. Київ : Скіф, 2012. 272 с.
24. Долинська Л.В., Матяш-Заяц Л. П. Психологія конфлікту : навч. посібник. Київ : Каравела, 2010. 304 с.
25. Заїка В. М. Особливості трансформації особистості людини в ході вирішення життєвої кризи. Методичні матеріали / За ред. Л.Г. Перетяцько. Вид. 3-є, доп. Полтава, 2006. 100 с.
26. Карнеги Д. Как выработать уверенность в себе и влиять на людей, выступая публично. Как завоевывать друзей и оказывать влияние на людей. Как перестать беспокоиться и начать жить / пер. с англ. 13-е изд. – Минск : «Попурри», 2016. 768 с.
27. Митник О. Я., Середюк Т. В. Організація психологічної служби : навч.-метод. посіб. Київ : Вид. Дім «Слово», 2017. 128 с.
28. Мудрик А.Б. Трудоголізм як професійна адикція особистості *Психологічні перспективи*. Луцьк, 2017. Вип. 29. С. 175-186.
29. Орбан-Лембрик Л. Е. Психологія професійної комунікації : навч. посіб. Чернівці : Книги - ХХІ, 2010. 528 с.

30. Особистісно-професійне зростання: психологічні тренінги : навч.-метод. посіб. / За. ред. Л. В. Долинської, О. В. Темрук. Київ : Каравела, 2017. 560 с.

31. Профілактика професійного вигорання працівників соціальної сфери : методичні рекомендації / за заг. ред. М. А. Авраменка. Лютіж, 2008. 53 с.

32. Психологія реклами : навч. посібник / О. В. Зазимко, М. С. Корольчук, В. М. Корольчук та ін. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2016. 384 с.

33. Рай Л. Развитие навыков эффективного общения. СПб. : Питер, 2002. 288 с.

34. Розов В. І. Адаптивні антистресові психотехнології : Навч. посібн. Київ: Кондор, 2017. 276 с.

35. Селигман М. Новая позитивная психология: Научный взгляд на счастье и смысл жизни / Перев. с англ. М.: Издательство «София», 2006. 368 с.

36. Сидоренко Е.В. Тренинг влияния и противостояния влиянию. СПб. : Речь, 2004. 256 с.

37. Титаренко Т. М. Психологічне здоров'я особистості: засоби самопомоги в умовах тривалої травматизації : монографія. Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2018. 160 с. URL : <https://core.ac.uk/download/pdf/160006893.pdf>.

38. Тодорова І. С., Бульченко Д. В. Розвиток креативно-інноваційного потенціалу майбутніх менеджерів. *Психологія і особистість*. 2017. № 1 (11). С. 258-267.

39. Харцій О.В. Візуальна психодіагностика: модульний варіант : навч. посіб. Львів : Магнолія, 2017. 224 с.

40. Чалдині Р. Психологія впливу / пер. з англ. Харків, 2015. 368 с.

41. Шостром Э. Анти-Карнеги, или Человек-манипулятор / пер. с англ. Минск : ТПЦ «Полифакт», 2006. 128 с.

42. Юрі В. Сила позитивного Ні. Як сказати «Ні», але зберегти угоду і стосунки / пер. с англ. Київ : Книголав, 2017. 320 с.

Електронні ресурси

43. Агамирова Е. В. Управление персоналом в туризме и гостинично-ресторанном бизнесе : практикум / 14 глава «Психологические и социальные аспекты управления персоналом» / 2-е изд., испр. Москва, 2008. 180 с. URL: http://tourlib.net/books_tourism/agamirova.htm

44. Балашова Е. А. Гостиничный бизнес. Как достичь безупречного сервиса. Москва : ООО «Вершина», 2005. 176 с. URL: http://tourlib.net/books_tourism/balashova.htm

45. Психология бизнеса. Теория и практика : учебник / под общ. ред. Н. Л. Ивановой, В. А. Штроо, Н. В. Антоновой. М.: 2014. 509 с. URL: <https://publications.hse.ru/mirror/pubs/share/folder/qqd4z1akr8/direct/148302953>
46. Психология в бизнесе – 52 полезных статьи в 2019 году. URL: <https://dengodel.com/psychology/>
47. Психология для бизнеса. URL: <https://piter-trening.ru/bimaterials/psibis/>
48. Психология управління в організації : навчальний посібник / М. Д. Прищак, О. Й. Лесько. [2-ге вид., перероб. і доп.]. Вінниця, 2016. 150 с. URL: https://web.posibnyky.vntu.edu.ua/iebmd/prishak_psihologiya_upravlinnya_v_organizaciyi/index.html
49. Руденко А. М. Психология социально-культурного сервиса и туризма. Изд. 2-е, испр. и доп. Ростов-на-Дону : «Феникс», 2007. 313 с. URL : http://pnu.edu.ru/media/filer_public/2012/11/19/posobie.pdf
50. Сахарчук Е. С., Федулин А. А., Ульянченко Л. А. и др. Психология делового общения в туризме и гостеприимстве. Учебное пособие / Под общ. ред. Е.С. Сахарчук. Москва : Федеральное агентство по туризму, 2014. 192 с. URL: http://tourlib.net/books_tourism/saharchuk.htm
51. Солонкина О. В., Рамендик Д. М. Психодиагностика в социально-культурном сервисе и туризме. Учебное пособие для студентов высших учебных заведений. М.: Академия, 2004. 224 с. URL: http://tourlib.net/books_tourism/solonkina.htm
52. Тодорова І. С. Практична психологія : дистанційний курс. Полтава : ПУЕТ, 2019. URL: <http://el.puet.edu.ua/>
53. Карамушка Л. М., Бондарчук О. І., Грубі Т. В. Методики дослідження перфекціонізму, трудоголізму та прокрастинації особистості : метод. посіб. Кам'янець-Подільський : ПП «Аксиома», 2019. 80 с. URL: http://umo.edu.ua/images/content/aspirantura/zabezp_discipl.pdf
54. Черданцева А. В. Психология путешественника. Изучение личностных характеристик. *Вестник Томского государственного университета*. № 4, 2010. С. 149-153. URL: <https://rucont.ru/efd/284756>
55. Глушкова Н. И. Психологическое и психическое здоровье как проблема национальной безопасности. URL: http://superinf.ru/view_helpstud.php?id=1636
56. Малейчук Г. И. Обоснование психологической модели психического здоровья. URL: <https://www.b17.ru/article/-761/>
57. Діалог та медіація: Шлях до порозуміння. *Платформа масових відкритих онлайн-курсів Prometheus*. URL:

https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:Prometheus+MEDIATE101+2020_T1/about

58. Протидія та попередження булінгу (цькування) в закладах освіти.
Платформа масових відкритих онлайн-курсів Prometheus. URL:
https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:MON+AB101+2019_T2/about